

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

พริกจัดเป็นพืชผักที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่ส่งออกได้ปริมาณและมูลค่าน้อย เนื่องจากในประเทศไทยปลูกพริกสดเผ็ดปานกลางค่อนข้างเผ็ดถึงเผ็ดมาก ในขณะที่ตลาดโลกต้องการพริกเผ็ดปานกลางและพริกหวานมากกว่าพริกชนิดเผ็ดมาก (สราวุธ พัฒนาพานิชกุล และคณะ, 2532) พริกหวานจึงเป็นพริกอีกชนิดหนึ่งที่น่าสนใจปลูกในทางการค้า

พริกหวานก็เหมือนดังเช่นพริกทุกประเภทที่มีแหล่งกำเนิดเดิมอยู่ในแถบอเมริกากลาง คือประเทศเม็กซิโก และประเทศใกล้เคียง หลังจากนั้นจึงได้กระจายไปสู่ทวีปเอเชียและทวีปแอฟริกา จนกระทั่งในปัจจุบันพบว่ามีการปลูกพริกหวานกระจายอยู่ในประเทศต่างๆทั่วโลก (<http://www.uga.edu/vegetable/pepper.html>, 18 มีนาคม 2549) พริกหวานมีการปลูกอยู่มากที่ประเทศสเปน เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย อิสราเอล สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก (http://www.tis-gdv.de/tis_e/ware/gemuese/paprika/paprika.htm, 18 มีนาคม 2549) รวมถึงหลายประเทศในทวีปแอฟริกาอาทิเช่น เซเนกัล เคนย่า และประเทศอื่นๆในแอฟริกาตอนเหนือมีการปลูกพริกหวานเพื่อส่งออกไปยังทวีปยุโรป (มณีฉัตร นิกกรพันธ์, 2541)

พริกหวานเป็นผักที่มีสีส้มสวยงาม ให้คุณค่าทางโภชนาการสูง อุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidants) วิตามินซีและเอ สามารถนำไปประกอบอาหารได้หลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานสดเป็นผักสลัด หรือนำมาปรุงสุกเป็นอาหารได้หลายประเภทเช่นพริกหวานอัดไส้ ซุป สลัด ซอส คอง (<http://www.urbanext.uiuc.edu/veggiess/peppers1.html>, 18 มีนาคม 2549) พืชชา และสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเช่น พริกหวานหั่นแช่แข็ง บาร์บีคิวแช่แข็ง น้ำสเปกตติ์กระป๋อง เป็นต้น

ประเทศไทยเริ่มมีการทดลองปลูกพริกหวานเพื่อการค้าที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปีพ.ศ. 2515 โดยมูลนิธิโครงการหลวง จากการสำรวจในปัจจุบันมีการปลูกพริกหวานทางภาคเหนือโดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่เป็นส่วนใหญ่ และมีการปลูกอยู่บ้างทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงมีการปลูกพริกหวานบ้างประปรายทางภาคกลางของประเทศในช่วงฤดูหนาว พริกหวานที่ผลิตได้ในประเทศส่วนใหญ่ใช้เพื่อบริโภคสดภายในประเทศ โดยมีช่องทางการจัดจำหน่ายส่วนใหญ่ผ่านร้านในตลาดค้าส่ง ตลาดสดและซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีพริกหวานจำนวนมากที่มีการส่งเข้าโรงงานแปรรูปเพื่อการส่งออกไปยังตลาดหลักคือประเทศญี่ปุ่น ส่วนปริมาณการส่งออก

และการนำเข้าพริกหวานเป็นผลสดที่ผ่านมามีปริมาณน้อยมาก และไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขแน่นอนได้เนื่องจากสถิติการส่งออกกระป๋องละเอียดของพริกทุกชนิดเข้าด้วยกันภายใต้รายการเดียว อย่างไรก็ตามการส่งออกพริกหวานแบบผลสดมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นมีแนวคิดที่จะนำเข้าพริกหวานจากประเทศไทย โดยทางรัฐบาลไทยเองก็ให้การสนับสนุนเกษตรกรเพื่อให้พัฒนาการผลิตแข่งขันในตลาดโลกได้ตามนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” (http://www.bangkokbiznews.com/2005/08/22/w01411_30848.php?news_id=30848, 27 กันยายน 2548)

ในประเทศไทยมีการปลูกพริกหวานลงดิน และการปลูกแบบไม่ใช้ดิน (Substrate culture) ทั้งนี้การปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินถึงจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ผลผลิตมีคุณภาพสม่ำเสมอ สามารถลดปัญหาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ลดปัจจัยความเสี่ยงในการเพาะปลูกจากปัญหาฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ดินเสื่อมสภาพ และปัญหาสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปได้ แต่ยังมีข้อเสียคือต้นทุนสูง และต้องมีการจัดการที่ดี (โสระยา ร่วมรังษี, 2544) ในปัจจุบันการปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินกำลังได้รับความนิยมในกลุ่มเกษตรกร แต่ทั้งนี้การปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินต้องลงทุนสูง และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนเพาะปลูก ซึ่งอาจสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับเกษตรกรได้ในภายหลัง เช่น ด้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน หรือมีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป

พื้นที่ปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน (Sweet pepper substrate culture) ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยตั้งอยู่ที่ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งนับเป็นแหล่งปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินทั่วประเทศ โดยที่พื้นที่ปลูกพริกหวานทั้งหมดของอำเภอแมริมตั้งอยู่ในตำบลโป่งแยง และเกษตรกรทุกรายในตำบลโป่งแยงปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน ซึ่งพริกหวานของตำบลโป่งแยงนี้ได้รับการคัดสรรจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้เป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ระดับประเทศ 4 ดาว โดยเริ่มมีการปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนกระทั่งในปัจจุบันในตำบลโป่งแยงมีเกษตรกรปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินจำนวนกว่า 300 รายบนพื้นที่ประมาณ 375 ไร่ คิดเป็นผลผลิตประมาณ 3,000 ตันต่อปี และยังคงมีแนวโน้มที่จะมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินเพิ่มขึ้นทุกปี จากการสำรวจเมล็ดพันธุ์พริกหวานที่เกษตรกรใช้นั้นส่วนใหญ่เป็นเมล็ดพันธุ์นำเข้ามาจากต่างประเทศเช่น พันธุ์ทอร์คาล (Torkal) สปาร์ตาคัส (Spartacus) โกลด์เฟลม (Goldflame) อาร์ 2 (R2) และ วาย 1 (Y1) เป็นต้น โดยเกษตรกรผู้ปลูกพริกหวานมีช่องทางการจัดจำหน่ายหลายช่องทาง เช่น การจำหน่ายพริกหวานผ่านบริษัทรับซื้อในตำบลโป่งแยง พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น พ่อค้าขายส่งเชียงใหม่ กลุ่มเกษตรกร มูลนิธิโครงการหลวง และพ่อค้าขายส่งกรุงเทพ เป็นต้น ส่วนเงินลงทุนในการปลูกพริก

หวานแบบไม่ใช้ดินนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัว ร่วมกับการกู้ยืมเงินระยะยาวมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการลงทุน ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน นักลงทุน และผู้ที่สนใจในการปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนตามหลักการทางบัญชี และตามหลักปฏิบัติของเกษตรกร ของการลงทุนปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการลงทุน สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน นักลงทุน และผู้ที่สนใจในการปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดินในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์

ต้นทุน (Cost) หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดในการปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน

ผลตอบแทน (Return) หมายถึง ผลการนำค่าขายหรือรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต และผลประโยชน์ ที่ได้รับจากการปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน มาวิเคราะห์การลงทุนด้วยวิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback period: PB) วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value: NPV) และวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal rate of return: IRR)

พริกหวาน (Sweet pepper) หมายถึง พืชล้มลุกในวงศ์ *Solanaceae* อยู่ในกลุ่มที่เรียกตามลักษณะทางพฤกษศาสตร์ว่า *Capsicum annuum* L. เป็นกลุ่มที่มีดอกเดี่ยว ผลเดี่ยว กลีบดอกขาว มีลักษณะการจำแนกทางพืชสวนเป็นพริกแบบผล โด ผิวเรียบ เนื้อหนา ผลมีขนาดความยาวและ

ผ่าศูนย์กลาง 5-10 เซนติเมตร น้ำหนัก 75-350 กรัมต่อผล รูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมปลายตัด (Blocky) หรือทรงระฆัง (Bell group) ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อเจริญเต็มที่สีแดง และสีเหลือง ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ มีสาร Capsaicinoids อยู่ที่ 0-6.66 ppm ซึ่งเทียบเป็นความเผ็ดได้ประมาณ 0 – 100 Scoville heat unit

การปลูกพริกหวานแบบไม่ใช้ดิน (Sweet pepper substrate culture) หมายถึง การปลูกพริกหวาน ในถาดบรรจุคามะพร้าวสับ โดยพริกหวานได้รับสารอาหารทางรากจากระบบน้ำหยด และมีการปลูกภายในโรงเรือนที่มีพลาสติกคลุมหลังคาและมีตาข่าย มุ้ง หรือพลาสติกล้อมด้านข้างโรงเรือน

ระบบน้ำหยด หมายถึง ระบบการให้สารอาหารแก่พืชผ่านทางท่อพลาสติก และอุปกรณ์การให้น้ำ

สวนขนาดเล็ก หมายถึง สวนพริกหวานแบบไม่ใช้ดินที่มีพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่

สวนขนาดกลาง หมายถึง สวนสวนพริกหวานแบบไม่ใช้ดินที่มีพื้นที่เพาะปลูก 1 ไร่ ถึง 2 ไร่

สวนขนาดใหญ่ หมายถึง สวนสวนพริกหวานแบบไม่ใช้ดินที่มีพื้นที่เพาะปลูกเกินกว่า 2 ไร่

หลักการทางบัญชี หมายถึง การวิเคราะห์ต้นทุนโดยใช้ทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดได้แก่ ส่วนปรับปรุงที่ดิน โรงเรือน เครื่องมือและอุปกรณ์ วัสดุค้ำและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการผลิต แรงงานจ้าง ค่าน้ำมันและค่าขนส่ง และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด ได้แก่ ที่ดิน พาหนะ และแรงงานในครอบครัว

หลักปฏิบัติของเกษตรกร หมายถึง การวิเคราะห์ต้นทุนโดยใช้เฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดได้แก่ ส่วนปรับปรุงที่ดิน โรงเรือน เครื่องมือและอุปกรณ์ วัสดุค้ำและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการผลิต แรงงานจ้าง ค่าน้ำมันและค่าขนส่ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved